

Sunleif Rasmussen

Symfoni JARÐARINNAR

FYRI JÚST 20 ÁRUM SÍÐANI FEKK SUNLEIF PRÓGV SUM TÓNASKALD
Á KONGALIGA KONSERVATORIINUM Í KEYPMANNAHAVN

Hans Pauli Torgarð

Eftir at hava fingið tekniska, søguliga og listarliga førningin góðkendan, byrjaði hann uppá ta fyrstu symfoniina, ið nevndist *Oceanic Days*. Fimm ár seinni, um túsundáraskiftið, bleiv symfoniin frumframförd í Norðurlandahúsinum í Føroyum. Tvey ár seinni, í 2002, vann verkið honum tónleikaprís norðurlandaráðsins and the rest is history, sum sagt verður. Hann hevur skrivað verk fyri allar flestu ljóðføri og ljóðførishólar, kór og solistar. Í dag er Sunleif ein sera upptikin tónasmiður við hópin av bileggingum: verkum, sum biða eftir at blíva til.

Júst nú hevur Sunleif sett síðsta fermatin á nótablaðið á síni næstu symfoni nevnd Earth Symphony. Undirritaði hevur fingið innlit í nýggja tónleikaverkið, og sovordið er sjálvandi altíð forkunnugt. Vit sita og hyggja eftir nóttunum til verkið, sum ikki enn hevur ljómað – og sostatt ikki veruliga er til enn.

Sunleif virkar serstakliga spentur upp á frumframförluna:

At skriva symfoni er sum at renna marathon – haldi eg... og tað er ein serstakliga góð kensla, tá ein er komin á mál, sigur Sunleif vísandi til, hvussu stríggji tað kann vera at fyrirreika – vónandi – innihaldsrika tíð við so nógvum ljóðførum og tónatilfari.

Hvussu er við vanligu arbeiðsumstøðunum hjá tónaskøldum í dag og serliga hjá teimum, sum fáast við hetta slagði av tónleiki, sum tú fæst við?

Ógvuliga nógv góð tónaskøld eru innan alskins sjangrur, men tey eru lutfalsliga fá, sum skriva í júst sama rúmi, sum eg skrivi í. Tey flestu skriva sjálvandi populertónleik. Men spurningurin er kanska ikki serliga í hvørjari sjangru, tú skrivar í, tá vit skulu døma um, hvussu týðningarmiki úrslitið man vera, men heldur um tú hevur eina persónliga rødd, og at tú skrivar við serligum kravi um høgt hugflog, nærlagni og lýtaloygi.

Mynd: Thomas Koba

Avantgarde sjangran liggur í millum vanligan populertónleik, og hevdbundnan klassiskan tónleik. Onkur vildi kanska sagt, at avantgarde í roynd og veru liggur frammanfyri hinar sjangrurnar, hetta tí tónaskaldið altíð skal vera søkjandi, at hvørt einstakt tónlistaverk skal umboða nakað egið og nýtt, fyri yvirhøvur at fáa loyvi at vera til. Samstundis kann vandin við hesum tónleikinum eisini vera listarligt og tónleikaligt einsemi - tí tá sjangran verður mett at vera smøl, so er tað sjálvandi sæð í mun til, hvussu nógv fólk geva sær tíð til at lurta eftir tí, tónaskaldið hevur skrivað. Úrslitini, tá ein setur sær tilík krøv, kunnu sostatt vera sera ymisk.

Vit, sum skriva hendan tónleikin, liva av, at tónleikabólkar og symfoniorkestur bileggja tónleik, og hesum viðvíkjandi havi eg lukkutíð ongar trupuleikar havt. Symfoniin er t.d. liðug nú, men fleiri verk eru eisini ávegis, tí trot er ikki á bileggingum.

Hendan Symfoniin hjá mær er umbiðin av Helsinki Filharmonikarunum undir leiðslu John Storgårds, til serliga konsert og hátíðarhald í samband við, at tað eru liðin 150 ár síðani finska tónaskaldið, J. Sibelius (1865-1957) varð borin í heim. Konsertin verður 9. september í ár. Á skránni til somu konsert verður eisini fjórða Symfoni av Sibelius.

Helsinki Filharmonikaranir er eitt tað elsta symfoniorkestrið í Norðurlondum og hevur sum vera man eina sera stóra og fjølbroytta konsertskrá. Ein verkætlan hjá teimum fevnir um ta modernaðu symfoniina.

Higartil hava tey spælt nýskrivaðar symfoniir eftir danan Per Nørgaard (f. 1932) í 2012 og onglendingin Peter Maxwell Davies (f. 1934) í 2013, og eg haldi, tað er ein heiður fyri meg at vera settur á somu skrá sum hesi stórmenni innan nýggjan tónleik. Orkestrið spældi forrestin eisini mína fyrstu symfoni Oceanic Days í 2008.

Ymiskt er, hvussu sæð hevur verið upp á heitið »symfoni« í nýggjari tíð: Heitið eigur sjálvandi sítt fasta pláss á skránni hjá symfoniorkestrum, sum spæla tónleik eftir klassikarum, men tað eru ikki øll nútíðar tónaskøld, sum skriva í sokallaðum symfoni-formi. Hvat merkir heitið fyrí teg?

Symfoni er eitt ógvuliga vítt hugtak, og vit kunnu leggja alt í formin. Symfoni merkir í roynd og veru bara samljóð, so móguleikarnir eru óendaligir. Í søguni eru sjálvandi moderna tónaskøld, sum hava tað fatan, at sjálvur formurin er deyður – at einki er at heinta har longur.

Men hinvegin eru mong evnarík og arbeiðssom tónaskøld, sum hava prógvað tað innihaldsrika í hesum tónleikasniði upp gjøgnum tíðina: Beethoven, Schubert, Brahms, Tjaikovsky, Mahler, Sjostakovits, Per Nørgaard... bert fyri at nevna nakrar út rúgvuni.

Ein serlig fatan av symfoniforminum kemur fram, tá hugsað verður um sokallaðu symfonisku yrkingina. Hesin skrivihátturin er umleið 150 ára gamal, og tónlistafólk sum F. Listz og R. Strauss hava skrivað nógv kend verk í hesum sniði.

Í samband við nýggju symfoniina hjá mær, vildi dirigenturin hava, at symfoniska yrkingin hjá Sibelius, sum nevnist Kullervo, skuldi vera avgerðandi fyri sniðið. Tí er symfoniin fyri vanligt moderna